

Áššeovddideapmi

— Vuodđodokumeanta
— Jorgaluvvon dokumeanta

Vuorkááššnr.: 2024/1525-7	Áššemeannudeaddji: Marit Elisabeth Hætta Gaup	Dáhton: 28.11.2024
------------------------------	--	-----------------------

Lávd.áššnr.:	Lávdegoddi:	Čoahkkindáhton:
	Hálddahuslávdegoddi	
	Vuorráiidráđđi	
	Doaibmavádjigiidráđđi	
	Nuoraidráđđi	
	Dearvvašvuoda, fuolahusa ja sosiála váldolávdegoddi	
	Kultuvrra ja bajásšaddama váldolávdegoddi	
	Teknikkalaš, biras ja ealáhus váldolávdegoddi	
	Ovdagotti evttohančoahkin	
	Suohkanstivra	

GUOVDAGEAINNU SUOHKANA EKONOMIJJAPLÁNA 2025-2028 OKTAN DOAIBMAPROGRÁMMAIN JA JAHKEBUŠEAHTTA 2025

Mearrádušiehttu sáddejuvvo dán čujuhussii:

- Stádahálddašeaddji Romssas ja Finnmárkkus, Damsveien 1, 9815 Vadsø
- Komrev NORD IKS, Sjøgata 3, 9405 Harstad
- KUSEK IKS, Postboks 1261, 9505 Alta
- Suohkanjodiheaddjit Guovdageainnu suohkanis

Čujuhuvvo čuovvovažžii:

- Suohkanlága §§14-3 – 14-22 gullelaš lánkaásahusaiguin
- Stádabušehtta 2025 oktan [Ruona gihppagiin 2025](#)
- KS prognosamodealla rámmadoarjagii 2025-2028
- Guovdageainnu suohkana ekonomiijanjuolggadus
- [Proposišuvdna 1 LS \(2024-2025\) Stuorradiggái \(evttohus lánkamearrádusaide ja stuorradiggemearrádussii\) bušehttajagi 2024 ovddas \(Stuorradikke vearromearráduš\)](#)
- Diehtujuohkin Romssa ja Finnmárkkku stádahálddašeaddjis stádabušehtta 2025 ja suohkaniid ekonomalaš hoiddu birra

Mildosat:

Ášši duogáš:

Suohkanlágas lea gáibádus ahte suohkanplána servodatoassi ja ekonomiiaplána ja doaibmaprográmma galget leat oktii čadnon. Suohkanplána servodatoassi lea ođastuvvome. Áigeplánas lea bidjun nu ahte suohkanstivra galgá dohkkehit suohkanplána servodatoasi 2025-2037 njukčamánu/cuonjomanus 2025.

Suohkanstivra lea áššis 51/24 mearridan makkár guoddevašvuoda bihttut, višuvnnat, árvvut, vuoruhansuorggit ja servodatmihtut galget leat vuodđun suohkanplána servodatoasis 2025-2037. Dát mearrádus lea vuodđun leamaš ekonomiiaplána áigodaga 2025-2028 barggus.

Plánadokumeanttas lea doaibmaprográmma, 2025 jahkebušeahtta ja ekonomiiaplána 2025 – 2028 áigodahkii. Doaibmaprográmma hábme vuodu ovttadagaid doaibmaplánaide čuovvovaš jagi.

Suohkana ekonomiijanjuolggadusa mielde mearrida ja juohká suohkanstivra juolludemiid suohkana doibmii netto rámmadásis. Juolludeamit ovttadagaide bohtet ovdan bušeahttaskovis 1C. Netto rámma ii galgga, ekonomiijanjuolggadusa mielde, badjel mannat suohkanstivra lobi haga. Dat mearkkaša ahte ferte leat suohkanstivra mearrádus jus netto rámmaid galgá rievdadit. Bálvulusovttadagat mearridit jahkásaš detálljabušehta mas doaibmahivvodat lea dan rámma siskkobealde mii lea juolluduvvon. Suohkanjođiheddjiin lea danin iežaset váldesirdojuvvon bušeahttaválddi siskkobealde, geatnegahtton ovddasvástádus sihkkarastet ahte bissot netto doaibmarámmaid siskkobealde.

Mildosat 2 ja 3 čájeha evttohuuvon doaibmabijut máid sáhtta válljet juogo lasihit dahje váldit eret bušeahttas. Seastindoaimmat leat doaimmat mat leat jo siste bušeahttaevttohusas, muhto maid sáhtta váldit eret bušeahttas ja čájeha maid suohkan sáhtta seastit jus doaimmat eai čađahuvo. Doaimmat namuhuvvon lassáneapmin leat doaimmat masa ii leat gávdnon ruhta váldit mielde bušeahttaevttuhussii, muhto maid suohkanstivra sáhtta válljet bidjat sisa bušehitti. Ii goabbá ge dain listtuin leat dievaslaš ja suohkanstivrras lea friddjavuohta lasihit ođđa doaimmaid mat bohtet váikkuhit bušeahtta boahttevaš njealje jagi.

Mielddus 4 lea finánsaraporta ja čájeha makkár eavttuid mielde ekonomiiaplána lea ráhkaduvvon. Finánsaraporttas leat analysat mat leat huksejuuvon vuordámušaide boahttevaš reantorievdademiide, ja vuodđun leat loanat mat suohkanis leat odne. Lassin lea maidai evttohus lasihit loatnaváldimiid álggahanloanaide Viessobánkkus 30 milliovnna ruvno 2025:s, ja de jahkásaččat 20 milliovnna áigodagas 2026-2028.

Ráđđehus lea evttohan ahte suohkaniid vearroevre galgá leat 12,75% jagis 2025. Vearroevre mearriduvvo loahpalaččat Stuorradikkis.

Árvvoštallan:

Manemus jagiid dáhpáhusat leat garrasit váikkuhan sihke ekonomiija, servodaga ja ealáhusdoaimmaid, ja dagahan stuorra rievdademiid ekonomalaš rámmaeavttuide. Ovddosguvlui boahá ain leat stuorra eahpesihkarvuotta dasa movt ekonomiija rievdá, ja makkár váikkuhusat das leat suohkanekonomiijai. Dan olis lea hástalus láchčat dili nu ahte suohkana resurssaid hálddaša vugiin mii duhtada geavaheddjiid

dárbbu bálvalusaide, ja seammás dagaha ahte ekonomalaš doaibmamunni doalahuvvo.

Vaikko suohkanis lea gáržžes ruhtadilli, de ferte ain leat mihttu vurket ruđa maid sáhtta atnit dustet ekonomalaš hástalusaid mat bohtet go ekonomalaš rámmaeavttut rivdet máilmmiviidosas ja riikaviidosas rievdademiid dihte.

Vuođđun ekonomiiaplána evttohussii leat vuordámušat mat čakčat 2024 leat reantodássái ja bálká- ja haddelassáneapmái, eavttut mat rivdet dađistaga go nationála ja internationála ekonomiija rievdá. Dat vuhtto earenoamáš bures stuorra bušehttaboasttaide nugo vearrosisabođuide ja reanttuide. Rievdaduvvon ekonomalaš rámmaeavttus sáhttet juogo gáržžidit dahje lasihit suohkana doaibmamuni.

Vuordámušat ja dárbbut suohkanlaš bálvalusaide ássiin, servodagas ja fitnodagain lassánit eambo go dan mii otná suohkanlaš sisabohtodásis lea munni dustet. Nu go ollu eará boaittoealsuohkanat, de leat maiddái Guovdageainnu suohkanis hástalusat olmmošlogu njiedjain, vuorasolbmuid oassi lassánemiin ja garrasit gilvu bargonávccaid háhkat. Vásáhus mitalit ahte rievdadeamit bohtet árabut go einnostuvvon. Ohcamat dikšu- ja fuolahusbálvalusaide leat duppalastojuvvon dan guokte mañemuš jagi. Go ohcamat lassánit seammás go lea gilvu bargonávccaid alde, de gártá gollodási divrasit.

Jus geahččá ekonomalaš doaibmamuni, de lea suohkanis jo ekonomiiaplánaáigodaga álggus beare alla gollodási. Suohkanis lasihuvvui ekonomalaš doaibmamunni jagiid 2020-2022. Lassáneapmi lei, nu go vurdojuvvon, dušše gaskaboddosaččat. Áigodat alla dássi vearrosisabođuiguin orro nohkan. Suohkana vealgi lea stuorit go jahkásaš sisabođudási. Vaikko suohkanis leat friddja ruđat disposišuvdnafoanddas, de ii boađe doaibma, mii lea plánejuvvon negatiiva netto doaibmabohtosiin ja alla velggiin, guhkit áiggi vuollai leat guoddil ekonomalaččat.

Suohkanis lea stuora rievदान- ja nuppástuhtindárbu, bargu maid ii sáhte dustet oanehisáigge seastindoaibmabijuin, muhto mii gáibida vuđolaš nuppástuhttinproseassa. Okta váikkuhus das go suohkan gárttai ROBEEKii, lea ahte suohkan ferte ráhkadit geatnegahtti plána, mas mihttu leat čájehit makkár konkrehta doaimmaid suohkan áigu dahkat dásset ekonomiija. Leat maiddái bidjun johtui máŋga proševtta main ulbmil juste lea nuppástuhttit ja heivehit doaimma boahktevaš gollodárbbuide. Hástalus lea nuppástuhttit johtileappot go bálvalusdárbu rievdá.

Vaikko disposišuvdnafoanda odne lea siskkobealde ekonomalaš doaibmamihttuid, de čájeha ekonomiiaplána ja mihttologut ahte suohkanekonomiija ii boađe leat guoddevaš almma stuorra doaibmarievdademiid haga. Bušeterejuvvo atnit disposišuvdnafoandda vai bušehtas galget buot golut gokčojuvvot. Mearrádušat mat leat dahkkon geatnegahtti plánas leat mielde ekonomiiaplánas. Bušehttamuddemis juovlamánus 2024 boahťa evttohuvvot atnet eanet vel disposišuvdnafoanddas gokčan dihte eanetgeavaheami 2025:s. Jus evttohuvvot bušehtta mearriduvvo rievdademiid haga, de ii boađe leat eanet go 10,7 miljovna maid sáhtta atnit bušehttamuddemii juovlamánus 2024.

Govva mii čájeha suohkana disposišuvdnafoandda:

Disposišuvdnafoanda 01.01.2024	58 235 923
Mearriduvvon netto adnot disposišuvdnafoanddas 2024	-17 244 490
Disposišuvdnafoanda mii ii leat čadnon 14.11.2024	40 991 433
Evttohuuvvon adnot disposišuvdnafoanddas ekonomiiaplánas 2025-2028	-30 218 103
Loahppa disposišuvdnafoanda	10 773 330

Dilis gos sisaboahodássi lea unnit go gollodárbu, ferte vuoruhit masa ruđat adnojit. Otná doaibma ii leat guoddevaš ja ferte rievdaduvvot. Vuoruhemiin ferte árvvoštallat maid dáhttu unnidit vai nagoda fuolahit eambo boarrásiid ja stuořit loatnagoluid, almma ahte čuohcá suohkana eará čálgofálaldagaide ja servodatovdáneapmái muđui.

Mearrádusevttohus:

1. Doaibmaprogramma 2025 – 2028 mearriduvvo daid mihttomeriiguin ja premissaiguin suohkana bálvalusbuvttadeami ektui mat bohtet ovdan doaibmaprogrammadokumeanttas.
2. Jahkebušeahtta 2025 ja ekonomiiaplána 2025 – 2028
 - a) Doaibmabušeahtta mearriduvvo bušeahttaskoviid 1A Juolludusgovva doaibma, 1B Juolludusgovva doaibma juhkkon ovttagaide, 1C Juolludusgovva netto bušeahttarámmat juhkkon ovttagaide ja 1D Ekonomalaš geahčastat doaibma vuodul.
 - b) Investerenbušeahtta mearriduvvo bušeahttaskoviid 2A Juolludusgovva investeren, 2B Dárkilit govva investeremiid badjel ja 3A Geahčastat mii čájeha buot velggiid ja eará guhkitáiggi geatnegasvuodaid vuodul.
 - c) Jahkebušeahtta lea čadnon, ja dan sáhtá dušše suohkanstivra ieš rievdadit, dahje daid ekonomalaš ja hálddatlaš válddi váldesirdinnjuolggadusa mielde man suohkanstivra lea mearridan.
 - d) Ovttagaide juhkkovuvvo netto bušeahttarámma bušeahttaskovi 1C mielde.
 - e) Investerenrámma biddjo 52 493 000 ruvnno rádjái, mas investerengolut bistevaš doaibmadávviidda dahket 17 102 000 ruvnno, álggahanloana oasusmávssut dahket 4 362 000 ruvnno, viidásit luoikan álggahanloanat dahket 30 000 000 ruvnno ja iežaskapitála sisamáksu KLP:i dahká 999 000 ruvnno vrd bušeahttaskovi 2B.
3. Loatnaváldin.
 - a) Suohkanstivra dohkkeha loatnarámma 2025 0 ruvnno rádjái ruhtadit ođđa netto juolludemiid iežas investeremiidda, vrd. suohkanlága § 14 – 15 vuosttaš lađas.
 - b) Suohkanstivra dohkkeha loatnarámma 2025 30 000 000 ruvnno ruhtadit álggahanloana Viessobánkkus viidásit lonemii vrd. suohkanlága § 14 – 17.
 - c) Suohkandirektevra oažžu válddi dohkkehit loneneavttuid namuhuvvon loatnarámmaide.

Loanaid váldá dárbbu mielde ja maŋŋil go ollislaš árvoštallan lea dahkkon máksinnávccas, riskaárvoštallamis ja posiitiiva vuoittu vejolašvuodas. Suohkandirektevra oažžu válddi dohkkehit loatnaásahusa, loatnaeavttuid ja oassemáksináiggi.

4. Vearru sisaboađuid ja opmodagas mearriduvvo dan bajimus vearromáksui man Stuoradiggi mearrida.
5. Suohkanstivra dohkkeha ovdagotti ekonomiiaplána 2025 – 2028 ja jahkebušehta 2024 evttohusa čuovvovaš rievdadusaiguin: